

LICHT OP ENERGIE

Januari 2017 – Hellemans Consultancy

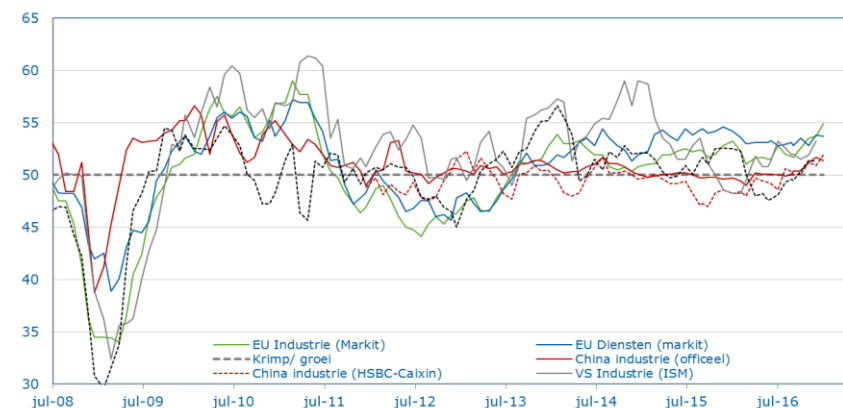
Economie	<i>Ondanks toegenomen (geo-)politieke onzekerheden zijn inkoopmanagers optimistisch over groeivoorzichten 2017.</i>
Grondstoffen	<i>Olieprijs relatief stabiel na OPEC akkoord. Na bekendmaking quota voor Chinese kolenmijnen lijkt een prijscorrectie voorlopig uit zicht.</i>
Aardgas	<i>Na een aanvankelijk correctie kruipt de gasprijs weer omhoog door kou, tegenvallende LNG exporten en krapte op Belgische en Franse elektriciteitsmarkt.</i>
Elektriciteit	<i>Vooralsnog geen ontspanning op elektriciteitsmarkt door prijsontwikkeling brandstoffen, alsook de krapte in omringende landen.</i>
Weer	<i>Na twee zeer milde winters dit keer meer gemiddelde temperaturen.</i>
Verwachting	<i>Neerwaartse prijscorrectie niet ondenkbaar, maar op korte termijn minder waarschijnlijk door Chinese productiequota en door problemen met kerncentrales in België, Frankrijk en Zuid Korea.</i>

Economie

Volgens de Wereldbank was 2016 qua economische groei het minste jaar sinds de crisis. Voor 2017 voorspelt de Wereldbank een lichte verbetering. Veel Europese landen, waaronder Nederland, kijken juist terug op een relatief goed jaar. Vorig jaar hebben de financiële markten, gesteund door de Centrale Banken, veerkracht getoond na de uitslag van het Brexit referendum, de verkiezingen in de VS en de beurscrash in China begin vorig jaar. Hierdoor kijkt men met wat meer vertrouwen naar 'verkiezingsjaar' 2017. In Nederland, Frankrijk, Duitsland en mogelijk Italië, allen landen die aan de geboortewieg van de Europese samenwerking stonden, worden verkiezingen gehouden waarbij euro-sceptische partijen hoge ogen gooien. In China, de Eurozone, Japan en de VS zijn inkoopmanagers per saldo positief over de marktomstandigheden voor hun bedrijf (zie figuur 1). Tegenover degene die gerust gesteld zijn door de in 2016 getoonde veerkracht staan degenen die gegeven de zeer matig groei, snel stijgende schulden, renterisico het groeiend populisme en historische hoge aandelenwaarderingen blijven waarschuwen voor turbulentie en economische schokken.

Onzekerheid lijkt op dit moment echter vooral uit de VS te komen. Mocht de nieuwe president zijn verkiezingsbeloftes en twitter-berichten omzetten in concrete maatregelen, dan is dat een drastische breuk met het door de VS gevoerde buitenland- en vrijhandelsbeleid van de afgelopen decennia. Grote bedrijven voelen zich genooddaakt investeringsbeslissingen te herzien. Daarnaast zal er in veel hoofdsteden druk worden nagedacht over wat een mogelijke koerswijziging van de supermacht gaat betekenen voor zowel handelsbeleid als veiligheidskwesaties.

Fig. 1 – Inkoopmanagersindex China, Eurozone, Japan en de VS, een niveau boven de 50 duidt op groei

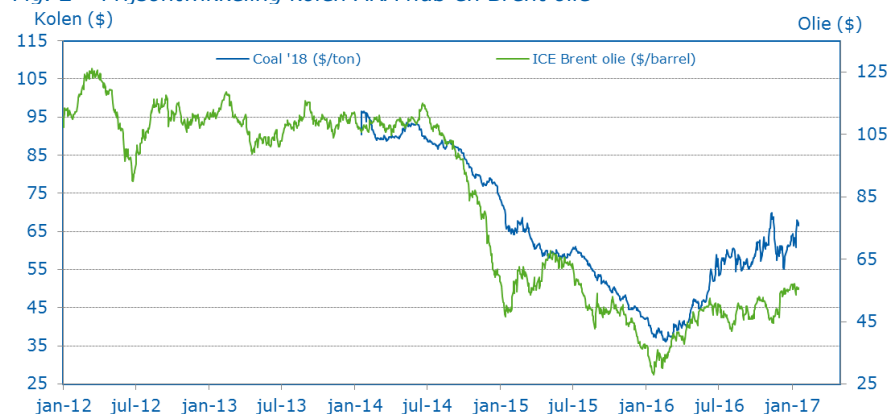

Grondstoffen

Olieproducerende en niet-OPEC landen als Rusland, Oman en Mexico hebben zich aangesloten bij het eerder gesloten OPEC akkoord over het beperken van olieproductie. Sinds de OPEC deal van eind november beweegt de olieprijs zich binnen een relatief bescheiden bandbreedte van 53-57 dollar voor een vat Noordzeeolie. Wel zijn er een week na het in werking treden van de quota twijfels gerezen over de houdbaarheid van de deal.

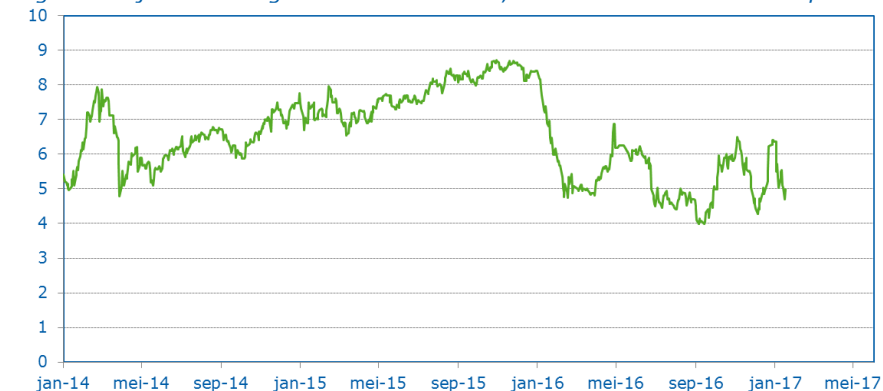
De twijfel wordt gevoed door berichten uit Libië en Irak. Zo beschuldigt de Iraakse regering de autonome Koerdische regio van het schenden van productieafspraken. Tegelijkertijd neemt sinds een half jaar in de VS, met de gestegen olieprijs, het aantal productielocaties gestaag toe. In de komende weken zullen de cijfers over januari moeten uitwijzen of de betrokken landen zich houden aan de zelfopgelegde quota. Indien deze duidelijk afwijken van de eerder door de OPEC gecommuniceerde quota, dan is er kans dat de olieprijs buiten de huidige bandbreedte treedt.

Fig. 2 – Prijsontwikkeling kolen ARA hub en Brent olie

In de eerste week van het nieuwe jaar leek de kolenmarkt te ontspannen. Het bericht dat China, ondanks recente ontheffingen, vasthoudt aan het verminderen van de binnenlandse kolenproductie liet de prijs voor levering van kolen op de ARA hub weer stijgen. Verder geven berichten over uitval van kerncentrales in Zuid Korea, koud winterweer in Azië en hogere LNG prijzen steun aan de kolenprijs. Ook de realisatie dat, na twee zeer milde winters, temperaturen ook meer gemiddelde waarden kunnen aannemen in combinatie met extra vraag naar kolen geeft aanleiding tot hogere prijzen.

Fig. 3 – Prijsontwikkeling Co2 emissierechten, dec 2017 contract in Euro per ton

Aardgas

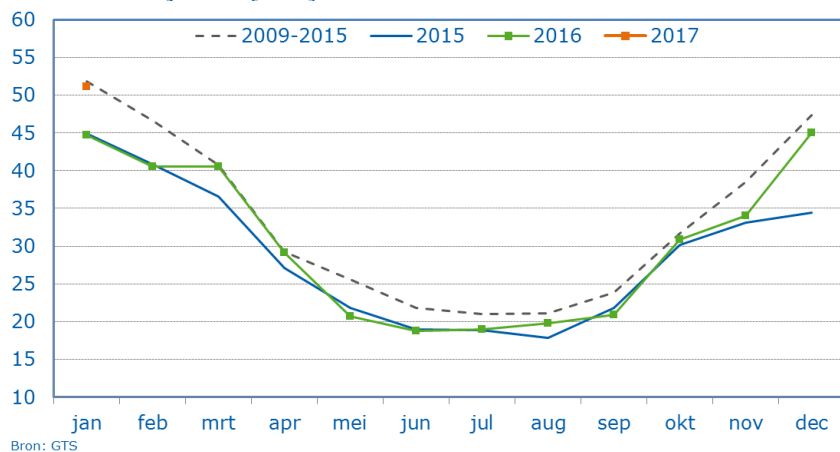
De TTF gasprijen voor het Cal-18 contract bewegen na ruim een jaar weer rond de 18 euro per MWh. Daarmee liggen de prijzen voor 2018 op hetzelfde niveau als de laatste prijsnotaties voor het Cal-17 contract. De vorig jaar ontstane zorgen over de situatie op de Franse en Belgische elektriciteitsmarkt en de beperkte gasopslag in het VK lijken met het intreden van winterweer gerechtvaardigd.

Fig. 4 – Prijsontwikkeling TTF aardgas Cal-18 in Euro per MWh

Dat het kouder is dan vorig jaar blijkt duidelijk uit de ontwikkeling van het gasverbruik in Nederland. De afname ligt duidelijk hoger in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar. Ook in de komende periode zal de ontwikkeling van de gasprijs in de komende maanden sterk correleren met het weer. Een significante prijsdaling naar niveaus zoals in de eerste helft van 2016 lijkt voorlopig niet heel waarschijnlijk. Dit ook gezien de achterblijvende aanvoer van LNG naar Europa. Nieuwe LNG export locaties in de VS kampen met problemen en in Azië zijn de gasprijzen fors gestegen, waardoor er maar weinig LNG schepen koers zetten naar Europa. Verwacht wordt dat in de tweede helft van dit jaar de ingebruikname van nieuwe LNG productielocaties in de VS en Australië invloed gaat hebben op de gasprijzen. Gegeven de grote benutting van de gasvoorraden deze winter is dat geen onwelkome ontwikkeling.

Fig. 5 – Ontwikkeling verbruik aardgas Nederland. Januari 2017 geëxtrapoleerd vanaf 17 januari [TWh]

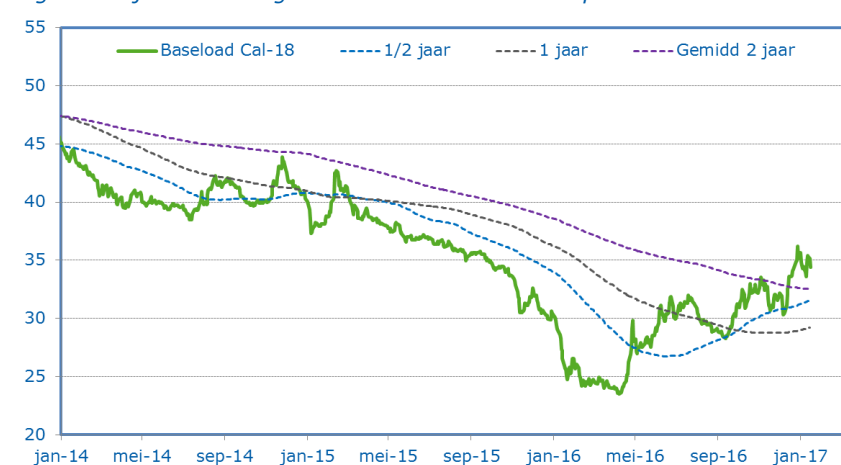
Elektriciteit

In de afgelopen maanden is een deel van de kerncentrales die voor veiligheidstesten waren uitgeschakeld weer opgestart. De extra testen waren nodig, nadat bekend werd dat bij een dochterbedrijf van de Franse kerncentralebouwer Areva op grote schaal kwaliteitsdocumenten zijn vervalst. Dit was voor nucleaire toezichthouders uit meerdere landen reden genoeg om een groot onderzoek te starten.

Kans bestaat dat het niet bij de huidige veiligheidstesten blijft. Op dit moment is opgeteld ruim 80 procent van de nucleaire capaciteit weer beschikbaar, niet genoeg om een prijsstijging te voorkomen nu vooral Midden- en Zuid-Europa worden geconfronteerd met, een door een koudegolf gedreven, vraagtoename. Daarbij bevinden de watervoorraden voor waterkrachtcentrales in Franse en Zwitserse bekkens zich op een laag niveau.

Het zijn vooral de korte termijn prijzen elektriciteit die worden beïnvloed door het winterweer. Door de integratie van de verschillende elektriciteitsnetwerken werken de hogere prijzen in Frankrijk en België ook door in de prijsvorming op de Duitse en Nederlandse elektriciteitsmarkt. Zo zijn de Nederlandse prijzen op de day ahead markt gestegen naar het hoogste niveau sinds maart 2013. Voor een belangrijk deel is dit weer gerelateerd, zodat de lange termijn prijzen hier minder last van ondervinden.

Fig. 6 – Prijsontwikkeling elektriciteit Cal-18 in Euro per MWh

Verwachting

Tenzij de temperaturen de rest van de winter ruim boven het langjarig gemiddelde uitkomen, lijken lagere prijzen op de korte termijn niet waarschijnlijk. De oorzaken van de hogere prijzen op de gas- en kolenmarkt, alsook de problemen met de kerncentrales zullen in de

komende periode in het meest gunstige geval in een bescheiden tempo naar de achtergrond verdwijnen. In de komende periode wordt het interessant om te zien in hoeverre het OPEC akkoord dat vanaf 1 januari wordt geïmplementeerd daadwerkelijk wordt nageleefd.

Heeft u vragen, dan kunt u zich richten tot:

Hellemans Consultancy B.V.

Chris Guth en Michiel de Voogt, analisten

Telefoon: 030 - 22 55 011

Hellemans Consultancy B.V.

Hellemans Consultancy B.V. heeft zich gespecialiseerd in het begeleiden van en adviseren bij de inkoop van energie. Zij bestaat uit een team van meer dan 30 professionals en is een betrouwbare en onafhankelijke partij, die inmiddels al meer dan 15 jaar actief is op de energiemarkt. Met krachtige adviezen over de inkoop van elektriciteit en aardgas, factuurcontrole, rendement studies en energiemanagement functioneert zij voor de zakelijke markt als een vuurtoren in de nationale en internationale energiemarkt. Een betrouwbaar en blijvend oriëntatiepunt waarop de energiekoers voor de komende jaren kan worden bepaald.

Licht op energie is een uitgave van Hellemans Consultancy B.V. Hierin vindt u algemene informatie en achtergronden ten aanzien van de marktontwikkelingen voor elektriciteit en aardgas, zowel van de afgelopen periode als van de komende periode. Op dit document is de disclaimer van Hellemans Consultancy B.V. van toepassing.

<http://www.hellemansconsultancy.nl/disclaimer/>